

.11.2014

Viranomaisten ja vapaaehtoisjärjestöjen yhteistyön edistäminen varautumisessa

Taustaa

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisten, elinkeinoelämän sekä järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana. Turvaamisen toimiin kuuluvat uhkiin varautuminen, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinta sekä niistä toipuminen. (VN periaatepäätös 5.12.2012)

Vapaaehtoisjärjestöt ovat merkittäviä toimijoita yhteiskunnan turvallisuuden edistämiseksi. Järjestöt kartuttavat yhteiskunnan aineellista, henkistä ja sosiaalista pääomaa, vahvistavat julkista toimintaa ja täyttävät myös julkiselle toiminnalle säädettyjä velvoitteita. Järjestöjen merkitys varautumisessa on tunnustettu valtioneuvoston selonteissa ja periaatepäätöksissä sekä komiteamietinnöissä.

Kukin ministeriö johtaa hallinnonalansa varautumista sekä siihen liittyvää toiminnan ohjausta. Viranomaisten valmiussuunnitteluun liittyvissä ohjeistuksissa on huomioitu järjestöjen osuus hallinnonalan varautumisjärjestelyissä. Viranomaistoimintojen hallinnollisten rakenteiden muuttuessa ja ohjeistuksia uusittaessa tulee huolehtia siitä, että vapaaehtoisjärjestöjen rooli on jatkossakin keskeinen osa varautumista. Järjestöt tulee ottaa mukaan viranomaisten valmiuden suunnitteluun, harjoitukseen ja koulutukseen sekä mm. vapaaehtoisille soveltuvat tehtävät tulee määritellä hallinnonaloittain. Vapaaehtoisjärjestöjen toiminnan liittäminen entistä paremmin osaksi kokonaisturvallisuutta vaatii jatkuvaa kehittämistä kaikilla hallinnon tasoilla.

Turvallisuuskomitea on varautumisen keskeinen toimija. Se avustaa valtioneuvostoa ja ministeriöitä laajoissa kokonaisturvallisuuteen liittyvissä asioissa. Komitea seuraa Suomen turvallisuusympäristön ja yhteiskunnan kehitystä. Komitea on kokonaisturvallisuuden alalla toimiva varautumisen pysyvä yhteistoimintaelin ja tarvittaessa häiriötilanteissa asiantuntijaelin. Turvallisuuskomitean kokoonpanoon kuuluu kaikkiaan 19 jäsentä ja kolme asiantuntijaa eri hallinnonalojen, viranomaisten ja elinkeinoelämän sektoreilta. Kokoonpanoon ei kuulu kansalaisjärjestöjen edustusta. Pekka Hallbergin komitean mietinnössä on asia ollut suosituksena. Vapaaehtoisjärjestöjen näkökulmia on pyritty huomioimaan Turvallisuuskomitean toiminnassa mm. järjestämällä säännöllisiä tapaamisia niiden valtakunnallisten järjestöjen kanssa, joilla varautumisen kysymykset ovat keskeinen osa toimintaa. Turvallisuuskomitean sihteeristöön on nimetty järjestötoiminnan yhteyshenkilö. Turvallisuuskomitea järjesti 2.10.2014 järjestöseminaarin, jossa käsiteltiin vapaaehtoistoiminnan nykytilaa ja haasteita varautumisessa.

Järjestöseminaarin tuloksiin ja muuhun taustamateriaaliin pohjautuen Turvallisuuskomitea antaa suosituksen, jonka avulla edistetään vapaaehtoisjärjestöjen ja viranomaisten yhteistyön kehittämistä varautumisessa.

.11.2014

Suosituksset

1. Turvallisuuskomitea

Turvallisuuskomitea edistää viranomaisten ja vapaaehtoisjärjestöjen yhteistyötä varautumisessa

- kutsumalla erikseen nimetyn järjestöjä edustavan asiantuntijan mukaan komitean työskentelyyn niihin kokouksiin, joissa käsittelyssä on järjestöihin liittyviä asioita
- tarjoamalla varautumista edistävälle vapaaehtoisjärjestölle mahdollisuuden asettaa sihteeristönsä sivutoimisen sihteerin määrääjäksi projektiluontoisin tehtäviin järjestöihin liittyvissä asioissa
- järjestämällä jatkossa säännöllisiä varautumiseen ja viranomaisyhteistyöhön liittyviä tilaisuuksia järjestökentälle.

2. Muut varautumisen toimijat

Yhteiskunnan varautumista tukee hyvin johdettu ja koordinoitu vapaaehtoistoiminta.

- Viranomaisten tulee kiinnittää erityistä huomiota vapaaehtoisresurssien tunnistamiseen ja tehtävien määrittelyyn osana varautumistaan kaikilla hallinnon tasoilla.
- Suunnittelussa tulee huomioida eri hallinnonalojen viranomaisten ja järjestöjen keskinäinen yhteistyö siten, että vapaaehtoisresurssien käyttö ja koordinaatio on sujuvaa hallinnonalojen kesken.

Puheenjohtaja

Arto Rätty

Pääsihteeri

Vesa Virtanen

Jakelu

Ministeriöt
Tasavallan Presidentin kanslia
AVIt
ELYt
Huoltovarmuuskeskus
Kuntaliitto
Turvallisuuskomitean jäsenet
Ministeriöiden valmiuspäälliköt
Ministeriöiden valmiussihteerit
Järjestöt: MPK, SPEK, SPR